

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԻՐԱՔԻՑ

ՔՐԻՍՏՈՆԵԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎ ՊԱՂՏԱՏԻ ՄԷՋ

(8-10 Յունիս 1998 թ.)

Յունիս 8-10 Պաղտատի մէջ հրաւիրուած էր եռօրեայ ֆրիստոնէական խորհրդածողով: Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնէն այդ խորհրդածողովին հանձնարարուած էր մասնակցելու Եգիպտոսի Հայոց Առաջնորդ Գերաշնորհ Տ. Զաւէն Արքեպիսկոպոս Չինչիկեանը: Բնաբան էր ընտրուած և պիտի խօսուէր «Եկեղեցին խաղաղութեան և մարդկութեան ծառայութեան մէջ» (The Church in the Service of Peace and humanity) նիւթին շուրջ:

Այն ֆրիստոնէական խորհրդածողովին մասնակցելու համար տասնեկէն տարրեր երկընեւրէ ժամանած էին տասնեակ մասնակիցներ: Հռոմի Եկեղեցիէն եկած էր Գերաշնորհ Էջէկէվարա կարտինալը տեղւոյն Պապական Նուիրակին (Nonce Apostolic) և իր հետևողներուն հետ: Խպտի Ուղղափառ Եկեղեցիէն չորս հոգիներ պատուիրակութիւն Ռաֆայէ Պիտաուիտ Պատրիարքը: Մար Տիմիա, Ասորոց Նորին Ամենապատուութիւն Պատրիարքի ներկայացուցիչ եպիսկոպոսներ, Երուսաղէմի, Աղեֆանդրիոյ և Ամտիոմի Յոյն Ուղղափառ Պատրիարքութիւններու ներկայացուցիչ Միտրոպոլիտներ, Մոսկուայի Ռուս Պապական Եկեղեցւոյ, Ուրբանիոյ Եկեղեցւոյ Պապական ներկայացուցիչներ, Ասորի Կաթողիկէ, Նեստորական և Աւետարանական, բողոքական զանազան յարուանութիւններու, միջազգային կազմակերպութիւններու ներկայացուցիչներ, Իսլամ Շէյխեր, Պաղտատի իսլամական դատարանի նախագահ Շէյխը, թրքակիցներ, դիտորդներ, հիւրեր:

Խորհրդածողովը հրաւիրուած էր ի նիստ գումարանելու Պաղտատի մէջ, Իրաքի Եկեղեցիներու կողմէ, գործակցութեամբ Իրաքի վագֆերու և կրօնական գործոց նախարարութեան: Բոլոր նիստերուն ալ ներկա եղաւ վագֆի և կրօնական գործոց նախարար Տաֆ, Ապա էլ Մոնէլմ Ահմէտ Սալէի: Խորհրդածողովը տեղի ունեցաւ Բաբելոն հիւրանոցի մեծ հանդիսասրահին մէջ:

8 Յունիսի առաւօտեան ժամը 9-ին նիստը բացուեցաւ խաղաղութեան նուիրուած շարականով մը, որը երգուեցաւ Քիլտանիներու դպրեկանքի ուսանողներու կողմէ: Ապա կարդացուեցաւ Յովհաննու Աւետարանի 15-րդ գլխու 9-18 համարները՝ Սեբրոս Սիրեան օրթոտոքս Արքեպիսկոպոսի կողմէ:

Խօսք առաւ և ժողովը բացուած յայտարարեց Նորին Ամենապատուութիւն Մար Ռաֆայէ Պատրիարք և շեշտեց Աւետարանական նշմարտութիւնը «երանի խաղաղարարաց»: Խաղաղութիւնը կը քիչի հաւատքէն, ըսաւ ան և մեր բոլորիս հաւատոյ հօր՝ Արքանամ Նահապետի բնակավայրը, այստեղ, Աստուածաշնչական «ՈՒՐ» երկրին մէջ էր: Միաստուածեան երեք կրօններն ալ Արքանամ Նահապետին հանդէպ պատկառամբ կը տածեն: Ի հարկէ Ս. Եկեղեցւոյ առաքելութիւնը նաև խաղաղութիւնը տարածելու և ամրապնդելու առաքելութիւնն է: Եւ ո՞ւր այդ առաքելութեան կարևորութիւնը ամենէն աւելի կզգացուի, եթէ ոչ զանազան և բազմազան ֆաղափակրթութիւններու ծնունդ տուող՝ Մերձատր Արևելքի մէջ, այսօր:

Երեք օրերու ընթացքին, առտու և յիտ միջօրեին, նիստեր գումարտնեցան, որոնց ընթացքին ատենախօսներ իրենց ճառերը կարդացին արաբերէն, անգլիերէն, ֆրանսերէն, իտալերէն ու գերմաներէն լեզուներով: Գործածուած լեզուն ընդհանրապէս արաբերէնն էր, բայց օտար լեզուներն ալ կը թարգմանուէին տեղւոյն վրայ անմիջապէս:

Եօթը նիստերու ընթացքին յիսունեկէնց ճառախօսներ ատենաբաններէն ոմանք, նախօրօք յանձնարարուած ըլլալով, կարդացին ուսումնասիրութիւններ: Բոլոր խօսողներն ալ շեշտը դրին Իրաքի շրջափակումի ենթարկուած ըլլալուն և ատոր հետևանքով, դիզօրայի սակաւութեան, ժողովուրդը անտառաւորութեան ու սովի մատնելու հարցի մասին: Այս ալս ճառախօսները ընդգծեցին Եկեղեցւոյ կատարելիք մարդասիրական գործը:

Ժողովի մասնակիցները տարուեցան պատերազմի ընթացքին գնդակոծուած վայրեր, հիւանդանոցներ՝ տեսնելու և վկայելու համար կատարուած աւերածութիւնը և մեռնող երեխաները:

Երեքշաբթի 9 Յունիսի գիշերասկզբին, Քիլտանիներու Սուրբ Յովսէփ եկեղեցիին մէջ տեղի ունեցաւ աղօթածողով, որուն քնարան ընտրուած էր «Յուսով ցնծացէ՛ք, տանջանաց համբերեցէ՛ք, և հաստատուն կացէ՛ք ի յաղթօք» (Հովմ. ԺԲ 12): Շարականներ երգուեցան, մարգարէական և առաքելական գիրքերէ և թուղբերէ նաև Աւետարանէ ընթերցումներ եղան: Գերաշնորհ Տ. Րոժէ Էջեկարա Քարտինալը կարճ քարոզ խօսեցաւ:

Իրաքի մէջ գումարուած սոյն եօթեայ Քրիստոնէական խորհրդածողովներուն կեդրոնական յանձնախումբի անդամ եղած է հայոց քարեխնամ առաջնորդ Գերաշնորհ Տ. Աւագ Արքեպսկ. Ասատուբեան:

9 Յունիսի առաւօտեան ժողովի երկրորդ օրուան նիստին խաղաղութեան և Եկեղեցւոյ ծառայական գործունէութեան մասին ժողովին մասնակցող Գերաշնորհ Տ. Զաւէն Արքեպսկ. Զինչինեան արաբերէն լեզուով գրուած երեք էջանոց խօսք մը կարդաց:

Քրիստոնէութեան և իսլամութեան համագործակցութեան ճիւղին մէջ և տեղծուած խաղաղութեան ցանկութեան մթնոլորտին մէջ խօսք առին երեք իսլամ շէյխեր:

Ամենէն վերջ խօսք առնելու հրաւիրուեցաւ Իրաքի փոխ վարչապետ Տիար Քարէֆ Ազիզ, որը քաղաքացի քրիստոնեայ է՝ պատմական և քաղաքական անդրադարձ մը ունեցաւ առեակատման դէպքերու մասին և առաջարկեց, որ քարի կամեցողութեան տէր մարդիկ իրենց գորակցութիւնը յայտնեն, բողոքներ քարծրացնեն միջազգային ատենաներու առջև, որպէսզի Իրաքի վրայէն ծանր և անարդար շրջափակումը վերցուի: Շրջափակումը, ըսաւ ան, ոճիր մըն է, մեծ ոճիր, քանի որ ամբողջ երկրի մը բանակչութիւնը անօթութեամբ, հիւանդութեամբ բնաջնջելու կը միտի: Ան շեշտեց որ Եկեղեցիները աւելի գործօն մասնակցութիւն քերեն խաղաղութեան հաստատման:

Որոշուեցաւ հեռագիր ղրկել Իրաքի յարգելի նախագահ Տիար Սատամ Հիւսէյնին: Ժողովի եզրափակիչ յայտարարութիւնը կարդաց Նորին Ամենապատուութիւն Ռաֆայէ Ա. Պիտիաուիտ Պատրիարք:

Աւետարանական Եկեղեցւոյ երգչախումբի շարականով և Տէրունական աղօթքով խորհրդածողովին երեքօրեայ նիստերը փակուեցան:

Սոյն «Խաղաղութեան և Եկեղեցից մարդկութեան ծառայութեան մէջ» թեմայով խորհրդածողովի կազմակերպիչ Եկեղեցիներն ու Իրաքի կրօնական գործոց նախարարութիւնը, ժողովի նիստերէն ետք, բոլոր եկրերուն համար կազմակերպած էին այցելութիւններ դէպի Մուսուլ. Արքահամ Նահապետի տնօրէնած «ՈՒՖ» ընկերակալը, Հաթրա և այլ վանքեր ու պատմական վայրեր: Մական Գերաշնորհ Տ. Զաւէն Արքեպիսկոպոսը սիրով ընդունեց Իրաքի հայոց քարեջուց Առաջնորդ Գերաշնորհ Տ. Աւագ Արքեպիսկոպոսի հրաւերը, մնալու իր մօտ իբրեւ իր եկրը, հանդիպելու գաղութի ազգայիններուն, այցելելով ակումբներն ու կիրակնօրեայ վարժարաններ, ապա Կաթողիկէ Սուրբ Էջմիածնի տօնին առիթով, Պաղտատի Հայոց յանուն Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի կառուցուած Մայր Տաճարին մէջ պատարագելու և քարոզելու:

14 Յունիսի առաւօտեան Տ. Զաւէն Արքեպիսկոպոս իր առաքելութիւնը աւարտած ըլլալով, ցամաքի ճամբով Պաղտատէն Ամման վերադարձաւ: